

4. SIJZEN VANGEN IN DE WINTER.

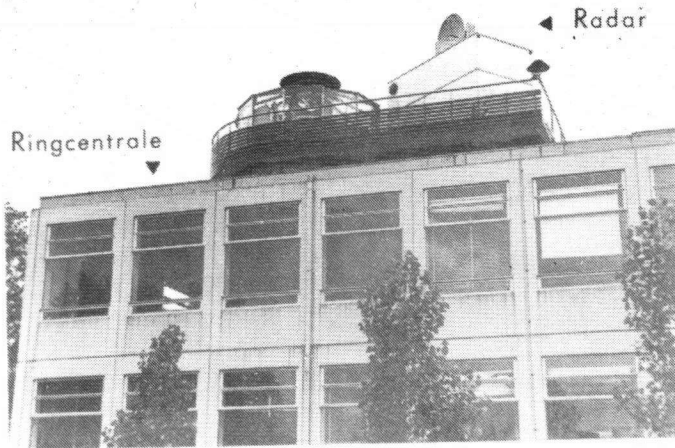
De Sijs is een soort die zich over het algemeen niet al te moeilijk laat vangen, in het bijzonder wanneer men gebruik maakt van lokvogels. Dat geldt dan met name voor de herfst-trek, wanneer men niet te ver van de kust bij wat lage bossjes een net kan zetten. De ervaring heeft mij geleerd dat men de lokvogels dan wel in een goed afgeschermd kooi moet zetten, omdat met de zangertjes ook Sperwers en Klapksters meetrekken en deze weten de lokvogels te vinden, ook al heeft men het kooitje goed verscholen tussen de takken gezet.

In de winter zijn de vangsten aan de kust meestal miniem en moet men het verder in het binnenland zoeken. Daar zijn de bomen ook hoger en met name de elzen zijn dan vaak te hoog om er met succes netten bij te zetten. De Sijsen hebben dan nog weinig behoefte om uit de toppen der bomen naar beneden te komen, ook al roept de lokvogel nog zo verleidelijk. Pas na de winter, wanneer de elzen hun vruchtjes laten vallen, komen de Sijsen aan de grond om te foerageren.

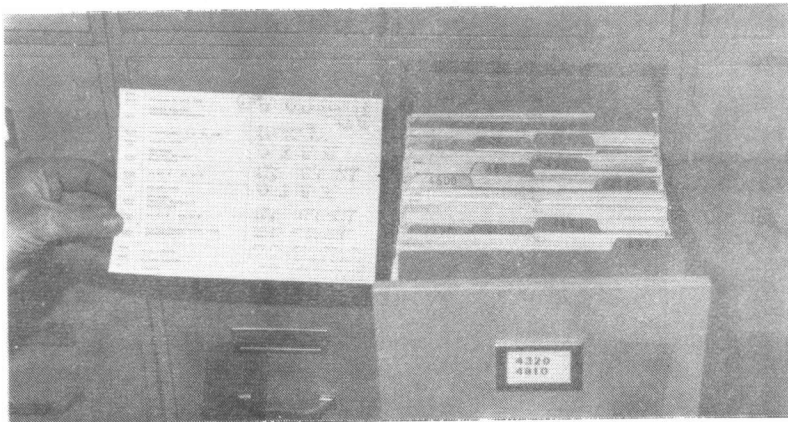
En wanneer de Sijsen niet naar het net willen komen leek mij de oplossing om het net dan maar naar de Sijsen te brengen. Nu ben ik in de gelukkige omstandigheid om in de winter te kunnen vangen aan de rand van een bos en de boswachter is mij goed gezind. Ik mocht van hem 2 flinke sparren hebben en daar bond ik mijn stokken boven aan vast. Boven aan elke stok kwam een katrolletje en daarmee hees ik mijn net omhoog tot ongeveer 8 meter. Op deze manier heb ik al menige Sijs gevangen.

Voor hen die hiermee ook eens willen eksperimenteren volgen hier enkele details. De lengte van de palen is natuurlijk afhankelijk van de elzen, waar men het net bij zet. Ik bind de (bamboe)stok zodanig boven aan de paal dat de stok er niet meer dan 1.5 m boven uitsteekt, anders buigt het slappe bovineind te veel door. Daarom bij voorkeur wat stevige stokken gebruiken, bij aluminium stokken gaat het wellicht ook beter. Aan het topje van de stok bond ik een klein katrolletje, verkrijgbaar in de ijzerhandel of bij een handelaar in scheepsbeslag. Voor het hijsen gebruik ik nylon lijn, gevlochten en niet geslagen, want de laatste kinkt zo gauw. Mijn lijn is plm. ϕ 2 mm maar de dikte moet men aanpassen bij het schijfje van het katrolletje; een te dunne lijn loopt spoedig van het draaischijfje en loopt dan vast. De stok wordt aan de paal gebonden, de lijn ingeschoren en de uiteinden onder aan de paal vastgezet (anders waait de lijn straks als een vlag uit en moet men de hele zaak weer aftuigen). De palen nu flink in de grond graven, zo'n 75 cm en goed aanstampen, anders waaien ze nog om en dan wordt het een puinhoop. De palen worden zo'n 1.5 m verder uit elkaar gezet

18

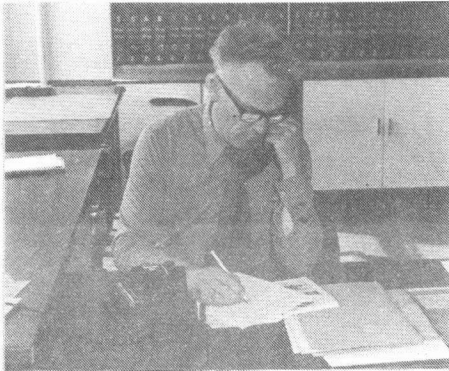
Vogeltrekstation

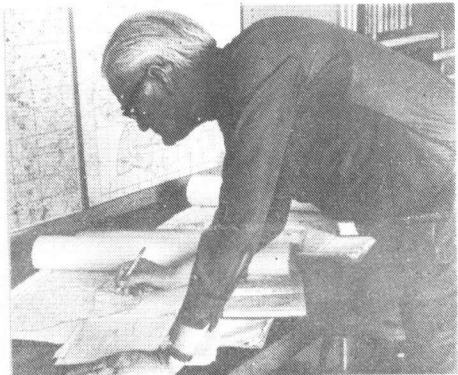
Archief

Dr. A.C. Perdeck

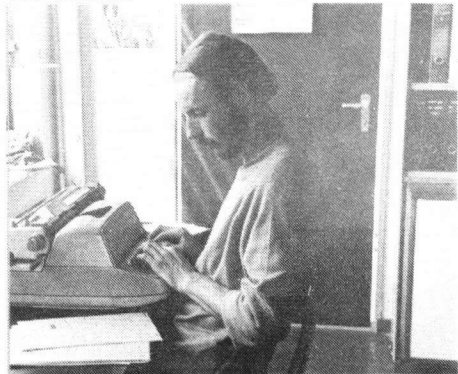
B. J. Speek

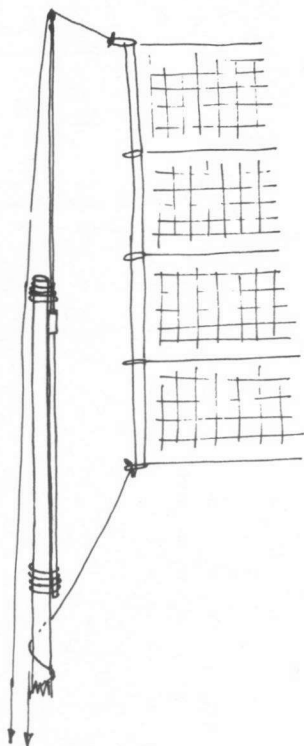
P. J. Bakker

S.P. Tan

R. Wassenaar

dan het net lang is, bij een 6 meter net dus 7.5 meter. Dat moet om het net er flink strak bij te kunnen trekken en om te voorkomen dat het net blijft haken achter de bast en andere uitsteeksels van de palen. Bij het hijsen en strijken blijft het net nu vrij van de palen.

Het ophijsen gaat als volgt. Het ene eind van de lijn bind ik aan de bovenste (groene) lus. Het andere eind haal ik van onderen af door alle lussen en bind ik ook aan de bovenste lus maar ook aan de onderste. De situatie is dus zo dat het net aan de lijn wordt geregen en niet aan de stok en dat alleen de bovenste en de onderste lus vast zitten en dat de rest vrij op en neer kan schuiven langs de lijn. De afstand tussen de bovenste en de onderste lus is plm. 1.75 m, afhankelijk van de zak die men in het net wenst. Dit herhaalt zich natuurlijk bij de andere paal. Nu kan het net opgehesen worden. Ik doe alles altijd alleen en hijs om de beurt elke kant van het net een paar meter op tot de hele zaak boven zit. Dit ophijsen moet

heel erg voorzichtig gebeuren want voor je het weet zit de hele boel verward in de elzen en wanneer dat op een hoogte gebeurt waar je niet bij kunt, kun je het net meestal wel afschrijven, want elzeproppen zijn ellendige dingen wanneer ze in het net zitten. Vóór het hijsen druk ik daarom de palen wat verder van de bomen af. Wanneer de zaak er dan bij staat kun je ze wel weer teruggedrukken en flink aanstampen. De bovenrand van het net kun je er meestal wel gemakkelijk strak bij krijgen maar voor de onderrand moet je wat met de lijn manoevreren en deze zo hoog mogelijk een slag om de paal doen, anders trek je de onderrand te veel naar beneden.

Zorg ervoor dat er zo'n 1.5 m tussen het net en de takken blijft, bij winderig weer zelfs meer, anders komt de zaak onherroepelijk vast te zitten.

Men zet het net natuurlijk bij voorkeur aan de luwe zijde van de bomen, maar dan nog is er in de winter meestal zo weinig luwte te vinden dat het net flink bol gaat staan. Dat is ook de grootste handicap bij deze manier van vangen. Ik gebruik dan ook niet vaak een langer net dan 6 m. In het begin ving ik op deze manier Sijzen zonder er lokvogels bij te gebruiken. Tegenwoordig zet ik de bandrecorder onder het net op de grond. Op de band staat echter de zang van de Sijs en niet de roep zoals je die in de winter meestal hoort. Dat is bepaald een nadeel maar in de praktijk kun je dat opvangen door geregeld een ruime ronde rond het net te maken. Zijn er Sijzen in de buurt dan kun je ze vaak wel in de richting van het net drijven en dan is de bandrecorder net voldoende om ze in de elzen achter het net te krijgen. Dan heb je ze natuurlijk nog niet in het net, maar deze winter kreeg ik de hulp van een Sperwer, die een aanval deed op de Sijzen en in paniek stoven er toen een paar in het net. De Sperwer zeilde helaas net langs het net.

Wanneer ik nu een troepje Sijzen bij het net heb loop ik even om tot ik achter het net ben. Daar heb ik een paar stukken dode takken klaar liggen en die gooi ik dan met een boog over de elzen heen. In de schrikactie die hier op volgt raken er meestal wel enkele Sijzen in het net. Natuurlijk moet het net dan gestreken worden en dat gaat dan bij stukjes en beetjes, paal voor paal.

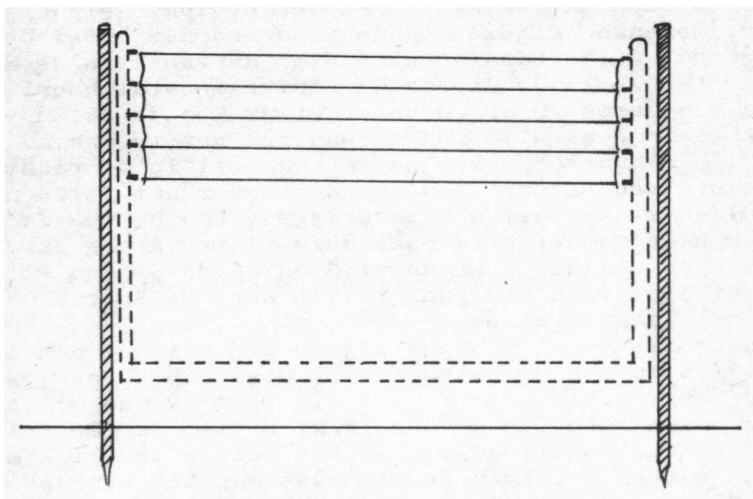
Ik moet bekennen dat de vangsten tot nu toe niet bijzonder groot zijn geweest en dat komt in hoofdzaak omdat er de laatste twee winters niet zoveel Sijzen waren. Daarnaast is er deze winter erg veel harde wind geweest en dan hoef je het op deze manier niet te proberen. In de winter '71 - '72 waren er wel veel Sijzen, maar toen had ik de zaak nog niet goed voor elkaar. Toch moet het op deze manier mogelijk zijn om flinke aantallen Sijzen te vangen. Ik heb al eens een keer twintig tegelijk in het net gehad maar jammer genoeg waaide het toen ook weer te hard en stond het net daardoor te bol. Toen ik het net gestreken had zaten er nog maar twee in.....

Ik heb deze winter ook de indruk gekregen dat de Sijzen (waarschijnlijk betreft het hier telkens dezelfde troep) in de gaten hebben dat er wat aan de hand is, want de laatste tijd kan ik ze bijna niet meer bij het net krijgen en wanneer ze al even komen kijken zijn ze erg onrustig en krijg ik geen kans om ze te vangen.

J.T. Hendriksma.

Naschrift:

De volgende hijsmethode, een combinatie van de hijsnetten van Kortenoever en de gordijnrails van de Vrije Universiteit, is misschien een oplossing voor het moeilijke hijs- en strijkwerk:

We nemen twee palen van de vereiste lengte en schroeven aan elk een plastic gordijnrail. Boven aan elke rail komt een enkele katrol en onderaan een dubbele. Deze katrollen zijn te koop bij de gordijnrailleverancier.

Men bevestigt een stevig nylon koord op de wijze zoals de tekening aangeeft. Dit koord moet strak staan.

Precies op de zelfde hoogte bevestigt men links en rechts 5 "gordijnrunners", ook te koop bij de zelfde leverancier. Deze runners komen op b.v. 55 cm afstand van elkaar vast aan het koord.

Aan de runners bevestigt men de lussen van het mistnet, desnoods verlengt men elke lus eerst met een koordje van 30 cm om verwarving van het net in de rails tegen te gaan.

Heeft men alles juist geconstrueerd, dan schuift het net in open toestand vertikaal langs de palen op en neer, terwijl men slechts aan één koord trekt. Ideaal voor een vaste vangplaats, b.v. naast de volière!

B.J. Speek